

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger

Rapporteringsperiode 2023

Helt Opplagt på jobben-konsernet

Innhold

1 Innledning	3
2 Om Helt Opplagt-konsernet	4
2.1 Generell informasjon	4
2.2 Organisasjonskart konsern	5
2.3 Forankring av ansvarlig forretningsdrift i virksomheten	5
3 Resultater fra aktsomhetsvurderinger	6
3.1 Aktsomhetsvurderinger	6
3.2 Former for risiko & virksomhetens tilknytning til negative konsekvenser	7
4 Tiltak.....	9
4.1 Forebyggende tiltak.....	9
4.2 Tiltak for å begrense eller stanse negative konsekvenser.....	10

1 Innledning

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) trådte i kraft 1. juli 2022. Loven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og sikre allmenheten tilgang til informasjon. Åpenhetsloven fastslår i §§ 2 og 3 hvilke selskaper som omfattes av loven. I Helt Opplagt-konsernet er noen selskaper omfattet av åpenhetslovens virkeområde, og andre ikke. Helt Opplagt har på denne bakgrunn valgt å utarbeide rapporten på konsernnivå, slik at alle datterselskapene omfattes.

Kort oppsummert pålegges virksomheter som omfattes av åpenhetsloven å utføre aktsomhetsvurderinger (jf. § 4), å redegjøre for disse aktsomhetsvurderingene (jf. § 5) samt å gi informasjon til enhver som ønsker informasjon om selskapets etterlevelse av åpenhetsloven (jf. §§ 6 og 7).

Med denne rapporten anser vi kravet etter § 5 å være oppfylt. Rapporten vil gi mottakeren innsikt i våre aktsomhetsvurderinger og hvilke tiltak som er iverksatt.

I henhold til åpenhetsloven § 5 (a) skal redegjørelsen inneholde en «*generell beskrivelse av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold.*»

Helt Opplagt begynte som Euromiljø. Euromiljø ble etablert i 1985, og har i alle årene jobbet med økt trivsel og effektivitet på arbeidsplassen, og for enda flere langtidsfriske mennesker hos selskaper på Østlandet.

Vi er opptatt av å ha en bærekraftig forretningspraksis som ivaretar mennesker, samfunn og miljø. Vi har et ansvar for å respektere menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, både i egen virksomhet og i vår leverandørkjede.

Virksomheter som omfattes av åpenhetsloven plikter som nevnt å utføre aktsomhetsvurderinger og redegjøre for disse. I 2023 har Helt Opplagt videreutviklet eksisterende rutiner og retningslinjer og vi har lagt vekt på kartlegging av risiko i vår leverandørkjede. I vårt arbeid har vi tatt utgangspunkt i OECDs retningslinjer og veileder for aktsomhetsvurderinger.

Vi stiller strenge krav til våre leverandører og samarbeidspartnere, slik at vi kan sikre at våre kunder kan føle seg trygge på å kjøpe våre tjenester og produkter. **Ingen faktiske negative konsekvenser for menneskerettigheter eller anstendig arbeidsforhold har blitt identifisert i vår aktsomhetsvurdering.**

Arbeidet med sosialt ansvar er en kontinuerlig prosess. Vi i Helt Opplagt vil fortsette å utvikle oss sammen med våre kunder, våre medarbeidere og våre forretningsforbindelser, for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold. I tiden fremover vil vi fortsette kartleggingen av risiko, slik at vi blir enda bedre rustet til å iverksette tiltak for å stanse, forebygge eller redusere eventuell negativ påvirkning.

I den videre fremstillingen vil vi presentere informasjon om Helt Opplagt-konsernet i punkt 2, i punkt 3 vil vi redegjøre for resultatene av aktsomhetsvurderingen og i punkt 4 gjennomgås iverksatte tiltak.

2 Om Helt Opplagt-konsernet

Som det fremgår ovenfor, er denne rapporten utarbeidet på konsernnivå. Våre tjenester blir ofte levert tvers av, eller i samarbeid med, de forskjellige selskapene i konsernet. Selskapene har felles støttefunksjoner og majoriteten av leverandører som er inkludert i risikokartleggingen blir brukt av flere selskaper. En redegjørelse på konsernnivå vil dermed sikre en helhetlig og omfattende rapportering i samsvar med åpenhetsloven.

2.1 Generell informasjon

Euromiljø AS (952418440) er morselskap i konsernet Helt Opplagt på Jobben. Euromiljø AS har følgende datterselskaper:

Euromiljø Inneklima AS (965048960)

Euromiljø Natur AS (977315905)

Euromiljø Rent AS (911790211)

Euroservice AS (976686608)

Eurocatering AS (988512656)

Rett Hjem Øst AS (915801838)

Adresse:

Slimeveien 2B, 1275 Oslo

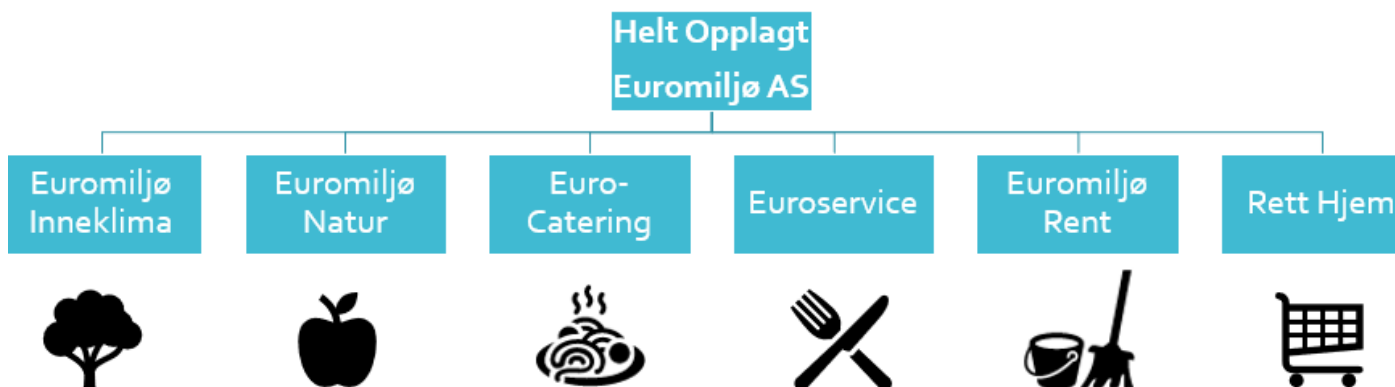
Samlet driftsinntekter i 2023:

I underkant av 246 000 000 NOK

Antall ansatte

Ca. 350 totalt i konsernet.

2.2 Organisasjonskart konsern

2.3 Forankring av ansvarlig forretningsdrift i virksomheten

Vår forpliktelse er forankret i ledelsen og innlemmet i styringsdokumenter

Hovedansvaret for oppfølging og etterlevelse av åpenhetsloven er plassert hos styret i morselskapet Euromiljø AS. Datterselskapenes daglige ledere er ansvarlig for gjennomføringen, og for å følge opp selskapets etterlevelse av åpenhetsloven. De mer spesifikke områdene som ligger under åpenhetsloven, blir gjennomført og kvalitetssikret av personalansvarlig.

Vi har en forpliktelse til å respektere menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold

Helt Opplagt har klare retningslinjer for god personlig adferd, god forretningspraksis, varsling samt håndtering av eventuelle brudd på retningslinjene. Våre interne regler gjelder for alle medarbeidere. Formålet med de etiske retningslinjene er å fremme bevissthet omkring etiske tema, skape felles holdninger samt en etisk standard som sikrer en ansvarlig praksis. Disse er nedfelt i vår interne policy samt vår årlige «Bærekraftsrapport». Helt Opplagt har også utarbeidet etiske retningslinjer - «Code of Conduct» - som alle leverandører må slutte seg til. Der stilles det strenge etiske krav. Alle våre leverandører forplikter seg her til å følge internasjonale standarder for menneskerettigheter og anstendig arbeid. Kravene baserer seg på FN- og ILO-konvensjoner. Våre leverandører forplikter seg til å jobbe for å sikre at disse standardene etterleves i egen virksomhet og i hele leverandørkjeden.

Opplæring og internkommunikasjon

De nye metodene for leverandørkontroll, som beskrevet i dette dokumentet, inkluderes i selskapets opplæringsrutiner.

Arbeidsforhold internt

Helt Opplagt vektlegger at alle ansatte skal ha gode arbeidsforhold på alle plan, og minst like gode vilkår som de ville hatt i henhold til eventuelle relevante tariffier.

Varslingskanaler og klagemekanismer

Helt Opplagt har utarbeidet retningslinjer og rutiner for varsling av kritikkverdige forhold, som er en del av virksomhetens systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Ansatte kan sende inn bekymringsmeldinger gjennom et skjema og på e-post. Fra utgangen av 2023 er anonym varsling også mulig via nytt HMS-system. Alle ansatte er gjort kjent med rutinene gjennom opplæring. I de etiske retningslinjene for leverandører er det videre et krav til å sørge for effektive klagemekanismer.

3 Resultater fra aktsomhetsvurderinger

I henhold til åpenhetsloven § 5 (b) skal virksomhetens redegjørelse inneholde «*opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomheten har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger.*»

Åpenhetsloven krever dermed at virksomheter som omfattes av loven utfører et systematisk og helhetlig arbeid for å ivareta hensyn til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Den krever at vi kartlegger og vurderer faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter, som er knyttet til vår forretningsvirksomhet, vår leverandørkjede eller våre forretningsforbindelser.

3.1 Aktsomhetsvurderinger

I henhold til kravene i åpenhetsloven har Helt Opplagt utført aktsomhetsvurderingene i tråd med OECDs retningslinjer.

Første trinn av aktsomhetsvurderingen handler om intern forankring. Åpenhetsloven er forankret hos ledelsen. Dette ble formalisert i 2022. I tillegg er virksomhetens eksisterende retningslinjer oppdatert i tråd med åpenhetslovens krav. I 2024 vil vi jobbe videre med å videreutvikle dette.

Andre trinn av aktsomhetsvurderingen handler om kartlegging og vurdering av faktiske negative konsekvenser, og risiko for negative konsekvenser, for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold som virksomheten enten har forårsaket eller bidratt til. I starten av 2024 gjorde Helt Opplagt en overordnet analyse av både virksomheten, leverandørkjeden og samarbeidspartnere. Hensikten med kartleggingen av leverandørene var først og fremst for å få en bedre forståelse av verdikjeden, få en oversikt over leverandørenes produksjon, samt å identifisere faktiske negative konsekvenser og risiko for negative konsekvenser. Dette gav oss en oppfatning av hvilke områder i leverandørkjeden som utgjør høyest risiko for negativ påvirkning på menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold. Med utgangspunkt i denne kartleggingen, og gitt prinsippet om risikobasert tilnærming, startet vi arbeidet med å

gjennomføre aktsomhetsvurderingene våre via et spørreskjema.

Metoden for informasjonsinnsamling har vært kontrakter, dialog med leverandørene og selvevalueringsskjema. Skjemaet inneholder spørsmål knyttet til faktiske negative konsekvenser eller risiko for negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold (heretter: faktiske og potensielle negative konsekvenser). I 2024 vil vi fortsette dette arbeidet ved å ytterligere forsterke dialogen med våre leverandører og supplere innhentet informasjon med data knyttet til spesifikke geografiske regioner og bransjespesifikk risiko.

Omfang av kartleggingen

Som nevnt ble det sendt ut et evalueringsskjema til våre leverandører. Begrepet leverandør er et samlebegrep og kan enten være en grossist eller en distributør. Noen av disse er store og kjente distributører, mens andre er mindre, norske grossister. Vi ser derfor en nokså stor variasjon på størrelsen og kompleksiteten i leverandørkjeden til de ulike leverandørene, både med tanke på antall underleverandører og produksjonssteder, og hvilken informasjon som er tilgjengelig. Et viktig fokus fremover vil være å gå i dialog med leverandørene og sammen se hvordan vi kan få mest mulig informasjon både om leverandørkjeden, om grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Dette handler om en bevisstgjøring av de faktiske risikoene vi som virksomhet står ovenfor. Vi supplerte besvarelsene med offentlig tilgjengelig informasjon fra blant annet Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), vedrørende varer og land med kjente generelle risikoer for brudd på menneskerettighetene. Vi har også studert Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI) sin generelle risikovurdering med spesielt fokus på områdene frukt og grønnsaker, idet dette er høyaktuelt for Helt Opplagt-konsernet.

3.2 Former for risiko & virksomhetens tilknytning til negative konsekvenser

I våre undersøkelser har vi funnet at det for de interne forhold er lav risiko for negative konsekvenser. Vi har gode interne systemer for å ivareta alle ansatte, og vi har stort fokus på arbeidsmiljø og HMS. Vi er klimanøytrale, medlem av Grønt Punkt Norge og er Miljøfyrtårn-sertifisert. Vi tar vårt miljøansvar på alvor. I det følgende vil derfor hovedfokus være på vår tilknytning til risiko gjennom leverandører og samarbeidspartnere.

Henvisning til andre virksomheters aktsomhetsvurderinger

Mange av våre leverandører er store virksomheter som omfattes av åpenhetsloven og som utfører aktsomhetsvurderinger i tråd med OECD sine retningslinjer.

Kartleggingen hos disse viser blant annet at:

- Ansvar for oppfølging av menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold er forankret i ledelsen og i styringssystemer.
- De har etablert interne etiske retningslinjer og retningslinjer som inneholder forventninger til ansvarlighet hos egne leverandører og forretningspartnere.

- De har interne prosedyrer for å kartlegge og vurdere faktiske og potensielle negative konsekvenser som de selv enten har forårsaket eller bidratt til, eller som er direkte knyttet til deres forretningsvirksomhet, produkter eller tjenester.

Mange har i tillegg et system for opplæring i bedriftens samfunnsansvar og andre tiltak knyttet til sosial bærekraft. Gitt disse leverandørenes størrelse, ambisjoner og ressurser velger vi å ikke prioritere disse leverandørene i vårt oppfølgingsarbeid, og bruker deres aktsomhetsvurderinger som grunnlag for våre egne.

Oversikt over faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser

Det finnes et bredt spekter av virksomheter og aktører innenfor salg av dagligvarer. Dette gjelder også for våre leverandører, **men ingen faktiske negative konsekvenser for menneskerettigheter eller anstendig arbeidsforhold har blitt identifisert**. Vi har heller ikke mottatt informasjon fra eksterne kilder som viser til konkrete hendelser.

Våre aktsomhetsvurderinger viser derimot at det er spesielt to risikoer som bransjen som helhet står overfor når vi ser på produksjonsleddet:

- Barnearbeid
- Uanstendig arbeidsforhold

Risikoen for barnearbeid knytter seg til innkjøp av råvarer som produseres i utlandet. Varer som te, kaffe, kakao, rørsukker og bananer produseres i tropene, der risikoen for slike misligheter generelt er svært høy. Bruken av barnearbeid og tvangsarbeid er utbredt og godt dokumentert i alle disse næringene.

Mesteparten av de andre produktene som vurderes i DIFIs risikovurdering – tomater, løk, salat, agurk, appelsiner, epler og druer – importeres fra EU-land. En del produkter importeres fra Spania og Italia der det foreligger godt dokumenterte tilfeller av at migranter arbeider under vår tids «slaveforhold», med ulovlig lave lønninger og urimelig lange arbeidsdager. Seksuelle overgrep mot kvinnelige migranter kan skje, og i Italia har arbeidslederne iblant tilknytning til mafiaen. Norge importerer i tillegg en rimelig andel av sine appelsiner fra Israel, der frukten kan være dyrket på ulovlig okkupert land. **Helt Opplagt har derfor tatt et bevisst valg og avstår frukt som kommer fra Israel.**

Mat- og drikkevarer

Produkt	Fremstilling*	Råvarer*
Mat- og drikkevarer	Lav risiko	Høy risiko
Te, kaffe, varme sjokoladedrikker	Lav risiko	Svært høy risiko
Frukt	I/T	Høy risiko
Grønnsaker	I/T	Høy risiko

* Gjelder produkter som importeres til Norge. Risikoene forbundet med produkter som dyrkes og/eller fremstilles i Norge, er ikke vurdert her.

*Bilde fra DIFI

Aktsomhetsvurderingene viser også at noen av våre leverandører som ikke omfattes direkte av åpenhetsloven, har begrenset system for oppfølging av leverandørkjeden. Ansvar for å følge opp arbeidet med menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold er forankret i toppledelsen og mange har etablert etiske retningslinjer, men enkelte leverandører har mindre robuste rutiner for systematisk oppfølging internt. Mangel på anonyme varslingsystemer kan for eksempel føre til mørketall og faktiske negative konsekvenser som forblir uidentifisert. Begrenset sporbarhet i leverandørkjeden er en annen vesentlig risiko som er identifisert, dette især for leverandører som ikke omfattes av kravene i åpenhetsloven. Leverandører opererer som regel med komplekse og globale leverandørkjeder, og mangel på et system som sikrer transparens gjør det vanskelig å få et godt bilde over de faktiske forholdene i produksjonen. Produkter i globale leverandørkjeder kan til tider spores til høyrisikoland og det er essensielt å være bevisst på risikoen geografi medfører. Et høyrisikoland vil si et land der det er dokumentert systematiske brudd på menneskerettighetene – blant annet barnarbeid, tvangsarbeid, farlige arbeidsforhold og forbud mot fagforeninger. Vår kartlegging viser at et fåtall leverandører har noe produksjon i Kina som ikke har ratifisert de viktige ILO-konvensjonene om retten til fri fagorganisering og retten til å føre kollektive forhandlinger.

Helt Opplagt tilknytning til den vesentlige risikoen

Åpenhetsloven definerer tre nivåer av tilknytning: (1) å forårsake (2) å bidra til og (3) å være knyttet til. Helt Opplagt har egenproduksjon av matretter på vårt storkjøkken. Dermed er vi «knyttet til» de potensielle negative konsekvensene gjennom produktene vi selger og/eller via våre leverandører.

4 Tiltak

I henhold til åpenhetsloven § 5 (c) skal redegjørelsen inneholde *«opplysninger om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser eller begrense vesentlig risiko for negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene.»*

4.1 Forebyggende tiltak

I tråd med tredje trinn av aktsomhetsvurderinger skal virksomheter iverksette tiltak for å håndtere negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Å forebygge slike konsekvenser før skaden skjer er et av de viktigste målene med aktsomhetsvurderingene. Det er det også for Helt Opplagt. Idet vi forhandler mat er det en risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden, særlig gjelder dette ved import av frukt og grønnsaker fra land hvor man ikke har de samme regelsett for å verne ansatte som vi har i Norge. Vi har iverksatt flere tiltak for å minimere denne risikoen mest mulig:

Begrense antall leverandører

Ved å begrense antall leverandører sørger vi for bedre kontroll over egen leverandørkjede. Vi kan lettere sikre god kommunikasjon og tett oppfølging av eksisterende leverandører.

Prioritere leverandører med robuste oppfølgingsrutiner og sertifiseringer

Vi er avhengig av gode samarbeidspartnere og vi har valgt å prioritere leverandører som deler vår ambisjon knyttet til bærekraft, og som har implementert solide rutiner og systemer for å sikre etterlevelse av etiske retningslinjer. Blant annet leveres våre bananer, som vurderes som generell høy risiko, av leverandører som er sertifisert med Global G.A.P. Global G.A.P. er en sertifiseringsordning for landbruksproduksjon, kvegdrift og akvakultur. Forhandlere bruker sertifiseringen til å forsikre seg om at et produkt kan spores tilbake til gården det kom fra; det innebærer ikke å sette en etikett på sluttproduktet. 17,8 % av verdens bananproduksjon er sertifisert av Global G.A.P.

Styrke samarbeid og foretrekke langsiktige forretningsforbindelser

Et nyttig virkemiddel for å redusere risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold i leverandørkjeden er å styrke eksisterende samarbeid og foretrekke langsiktige relasjoner. Dette gir større grad av forutsigbarhet for begge parter og bidrar til å skape en god og åpen dialog.

4.2 Tiltak for å begrense eller stanse negative konsekvenser

Helt Opplagt er knyttet til potensielle negative konsekvenser gjennom leverandørkjeden og våre forretningspartnere. Vi må bruke informasjonen vi har fått gjennom vår kartlegging til å oppdatere og styrke egne systemer, for å overvåke og flagge fremtidig risiko før skade oppstår. Vi må følge opp gjennomføringen og resultatene av eksisterende og fremtidige tiltak.

Videre er det viktig at vi jevnlig følger opp våre leverandører. Vi har som regel liten innflytelse på store globale selskap, men vi skal bruke den innflytelsen vi har til å påvirke og påse at de iverksetter tiltak for å forebygge og redusere risiko. Det er viktig at leverandører etablerer prosesser for å håndtere risiko som er identifisert og adresserer systemiske svakheter. Et viktig tiltak er å få bedre oversikt over eksisterende leverandørkjede.

Et annet viktig tiltak er å sørge for gode systemer for å motta og håndtere klager. Dette er synliggjort i våre etiske retningslinjer og er krav som vi skal tydeliggjøre i vår dialog med våre leverandører.

Helt Opplagt har et særskilt ansvar for å drive vår virksomhet på en ansvarlig og bærekraftig måte. Arbeidet med bærekraft er en kontinuerlig prosess, og det gjenspeiles i aktsomhetsvurderinger. Det er viktig å jobbe systematisk, sammen med våre ansatte og våre samarbeidspartnere.

Vi vil fortsette kartleggingen av risikoer ved å utvide våre aktsomhetsvurderinger for å identifisere produkter eller leverandører med særlig høy risiko, og iverksette tiltak for å forebygge brudd på menneskerettigheter og anstendig arbeidsforhold.